

Илази сваког
четвртка у недељу

Дијена за Аустро-Угар-
ску: на годину К 3'20
на по године К 1'80
на четврт. год. К —'80
За друге земље: на го-
дину 5 круна. Поједи-
ни бројеви 10 пот.

СРПСКО КОЛО

НАРОДНИ ЛИСТ

Огласи рачунају се по
цјеновнику. Ако се ви-
ше од три пута увр-
шћују, рачунају се је-
днимје.

Уредништво се налази у
Николићевој улици бр. 8
Писма се шаљу уредни-
штву „СРПСКОГ КОЛА
народног листа“. Руко-
писи се не враћају.

Издаје: Друштво „Српско Коло“ (д.-д.)

Уређује: Уредништво „Србобрана“

Раухови мирисни трагови.

Још за бановања Раухова почели су изби-
јати на јаву којекакви прљави његови послови.
Знамо, како је нашим имовним опћинама хтио
натоварити на врат куп имања кнеза Шаумбург-
Липе за 10 милиона скупље, него што вриједи.
Знамо за ону продају имања вранског прио-
рата, гдје је нудио један по милиона више,
па је свеједно продано мањем нудиоцу. Знамо
и за онај посао са Жидовом Кронфелдом о осигу-
равању наших Американаца.

Раух је био страшно задужен прије него
је постао бан. Он је хтио да се поткожи. Кад
је видио, да га народ неће, онда је горе стао
лагати, све и сва измишљати, да уплаши оне у
Бечу, не би ли га оставили дуже на столици
банској. Па кад су ствари по Фридјунгову про-
цесу пошле рђаво поњ, он се свеједно држао
банства као крља (ролац) или чичак. Гроф Куен
морао га је скоро колцем стјерати с банске
столице.

Он се бранио толико једно стога, што је
хтио дуже да музе земљу, а друго зато, јер се
бојао, што ће се, ако оде, открити све, што је
урадио.

Добро је рачунао. Сад се откривају лопов-
штине једна за другом, а шта ће се још открити,
то сам Бог зна. Открило се, да је потрошио
два милиона преко прорачуна, да је уз то по-
трошио 800 хиљада круна новаца одређених за
сабор, и ако се сабор 1908. и 1909. није састао
у сједницу ни један дан. Неки дан откри се,
како је један у Загребу за 6000 К мита добио
дрогерију (трговину с мирођијама). Прије два
три дана објавише све новине оглас, који је у
бечким новинама дао штампати загребачки ра-
бинер жидовски. У том огласу нуди на удају
своју кћер, обећаје 20 хиљада мираза и једну
апотеку младожењи, од ког тражи, да је изучио
науке за апотекара. У Загребу нема апотеке на
продају, рабинер нема своје, било би против
прописа, да се нова отвара. Раух му је обећао
апотеку за мираз кћери, а он њему помоћ жи-
довску, а можда и штогод парића.

Да се подмире дугови Франкова сина Вла-
димира, прозваног Хадеса, Раух је хтио за скупе

паре да купи за земљу непотребно имање Јан-
комир, којим је управљао тај Франков син. Онај
вишак од вриједности добио би синак Јозуе
Франка, а можда би се нешто склизнуло и у
Павелов џеп.

Но најстрашније је ово, што је задњих дана
откривено. Код оне несуже не купопродаје имања
кнеза Шаумбург-Липеа био је мешетар (џамбас)
Раухов пријашко д-р Ледерер. Раух га је хтио
наградити из захвалности. Али не из свога ба-
ронског џепа, већ онако на народни трошак.
Као вели: три милиона душа могу то лакше
поднијети него он сам.

Па шта је урадио? Имала би да се гради
жељезница Осиек—Винковци. Хтјело би добити
ту градњу неко друштво у Пешти. Заступник
му је овај Раухов пријан д-р Ледерер, Жидов.
Но друштво још није добило ни дозволе за
градњу, нити је заједнички сабор створио закон
о тој градњи. Раух је упркос томе, пљујући
на све законе и прописе, пред свој пад одредио,
да се томе друштву исплати за градњу потпора
од 614 хиљада круна, и то из крајишке инве-
стиционалне закладе, којој је задаћа подупи-
рање господарства у бившој Крајини.

Ово је већ крајња лоповштина, једно про-
сто разбојништво, какву би се тешко нашло
пара у свијету. Шта би тај нечовјек био по-
чинио, да га не протјераше за времена? Та није
да би обрстио ову јадну земљу горе од икакве
козе, него би и кору згулио с ње, а натопио
је прије тога и крвљу народном.

И оваког нечовјека, овакав изрод племена
људског бране радикали и франковци, јер је
хтио власт с њима подијелити. Плачу и јаучу
за њим, да је стид поштена Србина и Хрвата,
јер им је спријечено да полочу из корита оно
што би иза њега остало. Али помало се откри-
вају и радикалски трагови, трагови њихова при-
јатељства с Раухом. Чуће се свашта, јер Раух
није пред одлазак могао баш све трагове уни-
штити. Зато они тако и циче и пријете. Мисле,
нови људи препашће се њихове дреке, па неће
смјети износити пред свијет на јаву њихова
дјела. Али могли би се преварити.

Чувајте и остављајте свани број овога листа, јер ће вам требати и послѣје, да га читате.

У чему је јакост закона.

Многи људи мисле, да је доста створити добар закон. Ако је добар закон ту, мора бити и добро ту. Створи добре законе, па се не бригај: не бој се ни за праву, ни за слободу, ни за џеп свој. Спавај мирно.

Али то није тако. То би било тако, кад би се закон сам од себе вршио. Али закон врше људи: владе и државни органи: чиновници, па и сви други грађани. Ако не ваљају владе, ни чиновници, ни држављани, бадава су најбољи закони. Многе државе у јужној Америци имају најбоље, најслободније законе, а нигдје се не чине таква безакоња, као у њима. У Турској је створен закон о равноправности свију народа, а Арнаути кољу Србе и друге хришћане као пилиће, па ником ништа. Мађари су у Угарској још 1867. створили тако звани народносни закон, који даје многа права Немађарима, а гоне Немађаре као дивље звијери за ствари, које им тај закон допушта.

Има владара и влада, које даду добре законе зато, да могу лакше радити безакоња. Добрим законима чине се пред свијетом страним лијепи, а замажу очи и свом народу, па раде, што их је воља.

Није дакле јакост закона у његовим лијепим ријечима, ни у заклетвама владара, који се клетвама обвезују чувати законе. Томе смо примјер ми сами. Ми имамо устав од 1868. године, дакле темељни државни закон, најважнији међу законима, који одређује, да се у земљи не може владати без воље народне, то јест сабора, који народ изабире. На устав се и краљ заклео, да ће га поштовати. Па зар није Раух владао пуне двије године против воље народне, газећи устав, који је краљ потписао и заклетвом потврдио, као блато на путу? Зар није погазио и друге законе: закон о слободи штампе, о праву са-стајања, о равноправности Срба, о личној сигурности држављана и тако даље редом?

Моћ закона је у свијести држављана, који су готови све употрејибити, да закон обране од гажења, и ни у чем другом. Ако рђави владари, владе, чиновници добро знаду, да ће сав народ или јака већина као један човјек дићи се у обрану закона, чим они и слово његово погазе, онда они неће закона газити за јамачно, јер ће се бојати.

Али, ако су они сигурни, да ће већина народа ћутати на све, да ће можда дио народа из каквих рачуна својих одобравати гажење закона, онда ће га они погазити, па да сам Бог сиђе и рекне: Не чините то. Бриге њих за Бога, за људе!

Видите, како је код нас било. Радикали и франковци одобравали су Рауху све због своје

користи. Уз то је било још којекаквих кукавица, а нарочито је Раух знао, да је већина чиновника кукавица. Зато је он смио потрти све законе, чак и сам темељни закон: устав. Али да су Срби и Хрвати народ свјестан као Енглези, сто Раухова не би се усудило чинити она чуда, па макар били још пјанији и будаластији. Јер толико памети би имали, да би знали, е се играју својом главом.

Зато је право рекао један паметан човјек, да сваки народ има онакве законе, какве заслужује, а и онај чешки родољуб, кад рече, да влада поштује само онда устав, ако се боји народа. А боји га се, ако је свјестан својих права и одлучан да их брани.

Догод код нас једни буду говорили: А шта је мени до слободе штампе и других уставних слобода; други: а бриге мене за њега, само кад у мене нико не дира; трећи: треба бити миран, па ти неће нико ништа, јер ми смо сви у владиној руци, не можемо ништа; а четврти насилницима још и помагали — дотле ће се закони газити, дотле ће долазити Раухови.

Моћ закона је дакле у свима нама: у нашој свијести и познавању својих права, која нам закон даје; у нашој вољи, да их бранимо од силника; у нашој готовости, да за своја права, која нам закон даје, и пострадамо, нешто и претрпимо.

Будемо ли тако свјесни, храбри и одлучни, онда можемо бити сигурни од гажења закона. Па стога такви и морамо бити и бићемо. а.

Русија.

Градови.

Споменули смо већ, да је Русија ратарска држава. Али рекли смо и то, да у њој сваки дан бива све више људи, који се бацају на друге послове осим ратарских, а особито на трговину, занате и индустрију (творничарство). Зато су у новије доба стали јако напредовати градови у Русији, док је прије било мало већих градова у њој, а село са свим преовлађивало. Прије 200 година од сваких 100 душа живјеле су само 3 у граду, а 97 на селу. Код задњег пописа од године 1897. пронашло се, да од 100 душа њих 13 живи у градовима, а 87 на селима. Сад се то још већма промијенило у корист градова.

Главни је град Русије Петроград. Зове се тако, јер га је саградио најславнији руски цар Петар Велики године 1703., усред мочвара, близу обала балтијског мора, да буде ближе Европи, откуд је у Русију долазило знање у умјење. За 200 година тај град нарастао је на близу 2 милиона душа. Град је прављен од почетка по плану, па је то и касније настављено. Све

су му улице зато равне, широке јако, куће у једној улици подједнако високе. Зато је Петроград најправилније саграђени град на свијету.

Разумије се, да је он као пријестоница пун сјајних палача, сваковрсних школа, богатих цркава, области, свакојаким научних завода и тако даље, свега што имаду велики градови, па и црне сиротиње. Најљепша је црква св. Исака чудотворца, чија је градња стајала на 70 милиона круна у оно доба.

Други царски град је Москва. Руси је зову „Мајчица Москва“. Москва је срце и душа Русије, она је миљеник руског народа. Она је мати славе и величине руске. Није као Петроград начињена по калупу, није град швапски ни по изгледу своме. У њој има много тога, што је само руско, чега нигдје нема до у Русији. Зато је она мила сваком правом Русу, зато је он зове „мајчицом“. Основана је у половици дванаестог вијека. Сада у њој има на милион и двјеста хиљада становника. До Петра Великог била је пријестоница Русије, а тада то постаде Петроград. Сад у њој цареви само каткад станују, али сваки се цар у Москви крунише. Москва је тако знаменит град била, да су Русију до пред 200 година звали Московија а Русе Московци, цара руског цар московски.

И по својој вањској љепоти спада међу прве градове на свијету. Најљепши јој је украс „Кремљ“, некада тврђава, на брдашцу, сад мјесто, покривено самим предивним и пребогатим црквама. Ту је и највеће звоно на свијету, тако звано „цар-звоно“, тешко 200.000 кила, високо 8 метара, а може подањ стати 20 људи. У свој Москви има близу 500 цркава и капела.

И Москва је препуна научних завода, школа, великих грађевина, споменика народне прошлости. Али Москва је и најживљи трговачки град Русије, у њој је највише творница сваке руке и силно радништво. Док је Петроград више чиновнички и господски град.

Трећи град, не по величини, него по важности у прошлости Русије јест Кијев, најстарији руски град. Њега зову „мајка руских градова“. До пропасти руске слободе и пада у татарско ропство 1240. године био је он главни град Русије, сједиште руских владара. Лежи у јужној Русији. Сад има преко 300.000 душа.

Трећи по величини град је Варшава са 800.000 душа у западној Русији, пријестоница краљевине Пољске, средиште Пољака, који живе под Русијом.

Четврти је по величини град Одеса, у јужној Русији на Црном Мору, са неких 600.000 душа. Нема му још ни 120 година. Утемељила га је царица Катарина Велика.

Осим ових има још много великих градова у Русији европској са преко 100.000 душа, као на пр. у сјеверној Русији Хелсингфорс, Рига, у средњој Русији Тула, Орел, Воронеж; у западној Русији Виљна, Лоц, Минск; у јужној Русији Харков, Кишењев, Николајев, Ростов; у источној Русији Казан, Самара, Саратов, Астрахан; у Кавказији Баку и Тифлис; у Сибирији Иркутск, Владивосток, Ташкент.

А мањих градова, који имају преко 20.000 душа, има близу двије стотине.

Напредовање Русије задњих 200 година у бројевима.

Како је Русија задњих 200 година напредовала, види се из овог:

1725. године, кад је умро Петар Велики, имала је она 15 милиона квадратних километара површине, а сад има 22 милиона. Дакле стекла је десет пута већу површину земље, него што је површина наше монархије. Исте године имала је Русија 13 милиона становника, а сад их има 161 милион. Војске је имала 200 хиљада, а сад има милион и двијесто хиљада. Приходи државни износили су онда 9 милиона рубаља, а сад износе хиљаду и пет сто милиона. Онда су плаћали скоро сав порез сељаци, а сад од 100 круна само 44. Фабрика је онда било близу 100, а године 1893. било их је 15.969. Робе је Русија оне године извезла за 4 милиона рубаља, а увезла за 2 милиона; сад је извезе и увезе за преко 2000 милиона рубаља. Школа пучких за Петра Великог готово није ни било, а прије десет година било их је 79 хиљада, нових се отвара годишње око 1700.

Из ово неколико бројева види се, колики је напредак начинила Русија, ма да је имала рђаве владе. А даље ће то ићи све боље и брже.

Из народа.

Пишу нам из Вргинмоста: Свједок у велеиздајничкој парници Андрија Ракић из Топуског избљувао је пуних 30 страна стенографског записника свакојаким свињарија (од стране 1449. до 1481.) против утамничених Срба из врго-моског котара.

Између осталог рекао је тај Ракић на расправи више пута, да у Хрватској нема Срба.

Тако је на примјер, на страни 1473., ступац I. рекао за Србе: — *Они имаду православу вјеру, они се морају сматрати да су Хрвати као и ми.*

На истој страни а на ступцу II. каже тај исти брадати мудрац Ракић бранитељу велеиздајника д-ру Хинковићу: — *Србин је онај, ко је у краљевини Србији.*

Код жупанијских избора у Топуском, који су били задњег јануара ове године, био је овај исти Ракић кандидат раухо-франковачки, а уз њега д-р Алтман, лијечник купалишта Топуско. Овај додуше није свједочио против Срба, али не зато што их воли, већ што је лисац. Он је иза леђа све спремао, код њега су се гостили суци истражници, а кад је требало свједочити, онда је гурнуо напријед брадатог Ракића и сличне поштењаке.

И српска самостална странка поставила је своје кандидате: старог поп Ману Лапчевића и ослобођеног велеиздајника Дмитра Миљевића, који је због Ракића и браће му отпарао у тамници годину дана и један мјесец.

Кад је дошло до гласања, појавио се на биралишту и српски поп Јован Шепа из Перне, онај исти, који је у истрази гадно свједочио против Срба, али на расправи се ваљда покајао и своје свједочанство много ублажио. Нико ни у сну није сањао, да је овај стари старцати поп дошао зато у Топуско, да — чујте браћо срамоту голему — гласа за оног Ракића и Алтмана, а против свог друга поп Мане и патника за Српство Дмитра Миљевића. Мислили су људи, да га је грижња савјести због оног свједочанства у истрази нешто барем поправила. А гле, ево због старог грешника морадосмо очи земљи обарати и од стида црвењети. Ма што не остаде барем код куће, млијеко га српско разгубало, није ли му још доста срамоте и проклетства народног, гробу старом?

А да се чаша жучи прелије, Шепин друг, свећеник Миле Стрика из Бовића, гласао је тако исто за Алтмана, али му је образ ипак нешто тањи од потплате на цокулама, те за Ракића није хтио гласати. Неки опет веле, да је то његова политика. Тада се баш љуљао столац под Раухом. Као вели: Гласаћу за Алтмана. Ако остане Раух, биће добро. Ако пане и дође боља влада за Србе, опет добро, јер сам гласао и за једног самосталца.

Је ли Стрика у школи био добар рачунџија, не знамо. Али овај му рачун никако не ваља. Јер требала се стара лија сјетити оне народне, која вели, да најлакше љосне на земљу онај који на два столца сједи, па би можда другачије рачунао. Али стар је и забораван, па му се није чудити. Нека се зато не чуди ни он, што му ми млади, који боље памћење имамо, нећемо заборавити његова издајничка дјела. Нећемо, ље!

Изборник.

Из Бечмена тужи нам се један претплатник, како је на св. Саву после литургије свећеник, који је дошао из другог места да обави службу, с многим другим ратарима отишао на ручак у крчму Јакова Клајна, а обишао српску крчму.

Ми би волели, да на св. Саву, ко не мора, не иде у крчму, него да се забави каквим паметним послом. Али, кад је овај свећеник са стране, морао је негде ручати, па на св. Саву није смео обићи Србина и ићи, још с другим ратарима, помагати Швабу. На св. Саву барем не би смели заборавити да смо Срби, а у том треба да предњаче српска господа.

Из Штелтона у Америци пише нам радник Марко Рајшић о тамошњим српским приликама. Каже, да радње има, али је слаба плаћа код велике већине радника, а велика скупоба, тако да човјек не може ништа заштедити. Даље нам јавља, да су тамошњи Срби скоро основали српску читаоницу, а црквена опћина српска купила свој дом за 3000 долара. Српски радници удружени су у два друштва. Једно је у Савезу „Србобрана“ а друго у Савезу „Српске Слоге“. Између ових друштава да се води претпирка, а то да није по Србе добро.

Он је наш претплатник, па нам је нашао још два претплатника: Тривуна Тепшића и Симу Пестелека и послао за њих 2 долара претплате. Обећава нам још претплатника.

Ми се веселимо свему добром, што нам јавља, жао нам је, што се тамошњи Срби, тамо барем у туђини, не сложе у једно коло српско, а дописнику захваљујемо на његовој бризи за „Српско Коло“. Угледали се и други у њега!

Шта се збива у нас и у свијету.

Пријатељи „Српског Кола“. У име претплате послали су нам: Вукашин Поповић из Јасенаша 25 круна 60 фил.; Михаило Вујић из Иванског Бока 6 круна 40 фил.; Данило Богдановић из Читлука 22 круне 60 фил.; Илија Крковић, учитељ из Пчелића 37 круна 40 фил.; Димитрије Гајић, трговац из Глине („велеиздајник“) 6 круна 40 фил.; Антоније Срњић, учитељ („велеиздајник“) 12 круна 80 фил.; Милош Здјелар из Полоја 12 круна 94 фил.; Милан Драгић, трговац из Кукурузара 6 круна 40 фил.; Јово Пејновић, умировљени пригледник из Смиљана 6 круна 40 фил.

Прилози за „Српско Коло“. Димитрије Гајић, трговац из Глине, „велеиздајник“, скупио је у сватовима Светозара Покрајца, а у кући капетана Маџараца у Шибинама 80 круна за „Српско Коло“. Дадосе ови: Дојић из Бјеловара 1 круну; Баришић из Нарте 3 круне; Лукач, надсавјетниковица из Глине 5 круна 80 фил.; П. Пајић, контролор из Глине 6 круна; породица Д. Гајића из Глине 10 круна; породица Маџарац 10 круна; Јово Ђук, трговац из Глине 5 круна 60 фил.; младожења и млада 10 круна

породица Јоковић 6 круна 20 фил.; Никола Ребрача 5 круна; Јово Цветковић, трговац 5 круна; Драган Крковић, трговачки помоћник 1 круну; Коста Марковић, трговац 4 круне; Душан Мадарац, трговачки помоћник 1 круну; Д. Богдановић из Загреба 3 круне 20 фил.; Љуба Продановић из Трста 3 круне 20 фил.

За ових 80 круна добиваће „Српско Коло“ 25 ратара из котара глинског. Хвала г. Гајићу и свима прилагачима!

Код дочека Милоша Боројевића, учитеља из Јасенка, „велеиздајника“, скупљено је у Дрежници 30 круна за „Српско Коло“ и „Србобран.“ Приложише: Ђуро Лончар и Мирослав Чакра по 10 круна; Милош Боројевић и Мирко Трбојевић по 2 круне; Симо Ивошевић и Мане Таталовић по 3 круне.

Хвала свима!

Патријарх Лукијан Богдановић у Загребу. И наш патријарх доћи ће на сабор, који се сутра отвара. Већ је пред више дана изнајмио и стан у Загребу. С њим ће доћи и његова пратња. Од 1895. године није било српског патријарха у Загребу. Овај пут ће канда доћи у Загреб и владике: пакрачки Мирон Николић и горњокарловачки Михајло Грујић.

Срби Загребчани дочекаће срдечно свог патријарха.

Истражни затвор Адама и Валеријана Прибићевића. Госп. др. Х. Хинковић добио је у суботу одлуку стола седморице, којом се његова молба, да се Адам и Валеријан Прибићевић пуне уз јамчевину из истражног затвора до коначног ријешења ништовне жалбе, одбија. Ова је одлука стола седморице донесена већ пред мјесец дана, а тек сада је достављена. Напомињемо, да је сада већ двадесети мјесец, што Адам и Валеријан леже у истражном затвору.

Избори за српски народно црквени сабор биће крајем априла. Молимо све пријатеље, да почну већ сада живо радити. Сад се мора срушити радикалска моћ, јер они су учинили за 8 година од наше аутономије оно, што Раух за 2 године од Хрватске. Испрва су се још либили, али у задње доба стали су брстити као помамни, као да ће сви сутра умријети, па да се задњи пут насите. Раухови пријатељи не смију бити на челу српске школе и цркве, јер онда би сваки поштени Србин пред туђим свијетом од стида морао обарати своје чело. Ван с њима!

Масарикова шездесетгодишњица. 6. о. мј. навршио је 60 година Тома Масарик, славни чешки учењак, а наш велики пријатељ, који се онако заузео за нас Србе у вријеме велеиздајничке парнице у бечком сабору, а за Фридјунгова процеса у Бечу и свједочио за

Србе. Многи Срби поздравили су га том приликом брзојавно и писмено. Ми га поздрављамо од свег срца и из дна своје душе, јер никад не можемо заборавити, колико нам је добра учинио овај племенити човјек. Поживио још много година на дику свом народу!

Велики српски добротвор. Ранђел Стојановић, Србијанац родом, умро је неки дан у Бечу. Сав свој иметак, преко два милијона и триста хиљада динара оставио је српској држави, да тим новцем сагради у Београду или околици му велику болницу, у којој ће се лијечити бесплатно сиромашни Срби из свију крајева. На првом мјесту имају се лијечити радници и ђаци.

У свом тестаменту вели, да је дужност сваког Србина помоћи своме народу, па то чини и он, а нада се, да неће остати он сам.

Слава пријатељу српске сиротиње!

Још један српски добротвор. У Карловцу је умро умировљени капетан Петар Павковић. 40.000 круна оставио је за стипендије својој родбини, а 8.000 круна разним српским црквама и другим установама српским. Слава му!

Добротвори српских шегрта. У Дарувару преминула је госпођа Христина Добровић, жена Исидора Добровића. Ово двоје Срба дали су досад „Привреднику“, српском друштву за намјештање шегрта 30.000 круна, сваке године по 2.000 круна. Осим тога основали су за свог живота фонд од 200.000 круна. Из овог фонда даваће се приход за намјештање српске дјече у шегрте и помагање почетника код отварања радња. Фондом ће управљати „Привредник“.

Покојницима нека је вјечна слава и спомен у српском народу!

Јашино страдање. Код избора за црквену скупштину у Новом Саду добиле су присташе Јаше Томића преко 600 гласова, а противници преко 400. До сад се нико није ни усудио тамо успротивити Јаши, а гле, колико гласова скупише сад противници. Пошла кола низ брдо. Још мало, па ће Јашу оставити све.

Краљ Србије на путу. Бугарски краљ вратио се из Петрограда кући. 21. о. мј. полази у Петроград у посјету руском цару кроз нашу државу краљ Србије Петар Карађорђевић. На повратку из Русије походиће у Цариграду турског султана, а иза тога, како говоре, посјетиће свог пашанца талијанског краља у Риму, онда краља румуњског у Букурешту и свог таста кнеза Николу на Цетињу.

Говоре, да ће се приликом ових похода радити на том, како би балканске државе: Турска, Бугарска, Србија, Црна Гора и Румуњска склопиле један савез, тако звани балкански савез.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Бугарски краљ у Србији. Чим се краљ Петар поврати из Русије, походиће га бугарски краљ и краљица у Београду. Бугарски краљ вратиће походу, коју му је начинио краљевић Србије Александар.

Русија и наша држава. Због анексије Босне почеше се Русија и наша држава немило гледати. Пред два три мјесеца почело се радити о том, да се изглади неспоразум између наше државе и Русије. Тај посао био је запео, но како јављају, опет се почело на том радити. Ово би за нашу државу било добро, јер за њу није најбоље, кад је у завади с Русијом, која је сама јака, а у задње доба стекла је многе пријатеље, чега прије није било.

У Угарској се почела водити жестока изборна борба још прије, него што је сабор распуштен. У Куенову странку ступају многи ускоци из других странака. Кошутаова странка као да ће најгоре од опозиције проћи, а најбоље од опозиције проћи ће јамачно странка Јуштова, која се од Кошута одметнула. Сабор ће бити распуштен 22. о. мј. Нови сабор састаће се тамо у јунију.

Православни Хрвати. Франковачки капелан Влашићак из Војног Крижа донио је на франковачку скупштину у Загреб неко писмо, у ком тобоже траже православни из Војног Крижа са својим потписима, да се издаје лист „Православни Хрват“, јер да они нису Срби, него Хрвати. Десет угледних људи из Војног Крижа изјављују у „Србобрану“, да је то лаж, јер они ни помислили нису на такву глупост, а камо ли тако што потписали. Срби су били и биће.

Видите, шта је врстан починити један франковачки капелан.

У Војном Крижу и околици има мало Срба. Око њих је све љути франковац. Нама је драго, што је у пркос њиховој осамљености српска свијест међу њима јака!

Браћа се грле мила. Радикали непрестано грде самосталце, да су издали народ новој влади, која није пријатељица Србима. А Раух је ваљда био пријатељ српски, па су се зато радикали и лизали с њиме.

Франковци опет пишу, да је коалиција продала хрватски народ Србима, како они веле „Власима“. Тако пише „Хрватско Право“ у броју од 10. марта, да је бан Томашић навијестио рат Хрватима. Вели од ријечи до ријечи овако: „Рат Хрватству јучер је службено навијештен. Добро, нека имаде онај, који га жели, у истину рат. Хрватски се народ од једног Томашића неће дати мирно загушити и задавити. Томашић је особно одговоран за све, што ће се догодити.“ Онда пише, како ће Томашић пасти, а замијениће га други, који не ће бити „ни у којем

случају Србохрват, нити Србаковић, нити Србенда, нити влахомађарон“.

Ето, дакле, по франковцима је Томашић Србенда, хоће да погуши све Хрвате и објавио им је рат. По радикалима је опет српски душманин, који хоће да погуши Србе.

А није ни једно ни друго, и франковци и радикали варају народ, не би ли већину завели за собом, па да поврате свог слатког Рауха, за којим њихово срце препуче. Али бадава им је. Позна их народ добро, па вјерује оном, што је сасвим противно од њихових ријечи.

Кронфелд у ширипцу. Оде Раух, па и његов пријашко Кронфелд западе у невољу. Видио је, да од своје агентуре за исељавање и осигуравање америчких исељеника неће дуго вући користи, па се пожурео, да штогод ћари. И понудио је Хрватској Пољоделској Банци и Савезу Српских Земљорадничких Задруга, да купе његово право за 60.000 круна. Но они му понудише само 20.000 и он сав сретан пристаде. Тако ће најзад исељавање узети у руке ова два честита завода, који су се и досад бринули за добро ратара, оснивајући земљорадничке задруге.

Земљорадничке задруге у Србији. Крајем прошле године било је у Србији 685 земљорадничких задруга. Од тога 614 чистих земљорадничких задруга, 13 мљекарских, 1 живинарска, 3 винарске, 53 за заједничку набаву и продају и 1 главна задруга.

Српски родитељи (старатељи), који желе да упуте своје ваљане баке од — 12 до 15 година, — на изучавање разних, корисних заната, осталих привредних струка, страних језика и тако даље, нека се пријаве што пре код својих месних учитеља, свештеника, или писмено управи „Друштва Привредник“ у Загребу, па ће добити одмах сва даљна нужна упутства. Исто важи и за ваљане здраве Српкињице (макар и сиромашне или без родитеља биле) које управа Привредника у српске породице склања и намешта — а преко Српских женских доброт. задруга.

Не завиди.

Био један зец у Златибору¹⁾ и пасео по густим јелацима сасвим без бриге: нигде кера, да ћавне, нигде ловца, да гађа. Само понекад закликће орао у ваздуху, а зеја тада шмугне под прву јелову грану, па без бриге! Али се њему досади та дивљина и самоћа, па сиђе у Лужницу у госте свом побратиму, зецу Лужничанину.

— Е, побратиме — рече Златиборац — ти га знаш што живиш: Ево овде трн, онамо жбун, па до њега пропланак; малко даље купушњак, па воћке саднице — жива згода за

¹⁾ Планина у Србији.

зетове. Баш ти царујеш у овој згоди, у овој питомини...

Још он бејаше у тој речи, а керови залају близу њих.

Златиборац наћули уши, да боље чује, откуд долазе зли гласи, па да стругне, али га Лужничанин притисне шапом рекавши:

— Да ниси мрдноу! Пропашћеш!

— Како, за Бога!

— Тако! То је ловац. Он чека, да ми излетимо на пропланак, па да нам срце разнесе оловом.

Мртви страх претрпи весели Златиборац, докле се керови удаље. Затим рекне:

— Вала, побро, цаба ти сва ова згода и питомина. Идем ја у моју златиборску пустињу.

Народна приповијетка.

Одговори уредништва.

Свима дописницима. Добили смо много дописа. Како видите, наш је лист мален, а излази само једаред недељно. Ми зато не можемо дописе велике метати у лист, јер би заузели много простора. Дописи се обично тичу једног села, па другима свима не би било право, да закрчи толико мјеста ствар, која их се не тиче. Ми ћемо зато оне дописе, који вриједе, скратити сасвим. Дописе, у којима се описују којекакве свађе, гдје се нападају поједини људи гадно и ружно, нећемо штампати. Ако је ствар важна, пропитаћемо се још код других људи у крају томе, јер више очију више виде. Једног човјека може занијети и страст, мржња, па ће у журби и љутњи нешто и претјерати, а то није право.

ПРОДАЈА

Продајем кућу на сред села, на ћошку у Бечмену, у којој је гостиона, те дућан више од 80 година. У кући је 5 соба, дућан, велика соба за гостиону, добар подрум под кућом. Уз њу велика нова стаја, качара, летња соба, велика штала на 2 крила, велика шупа за 8 кола, велики магазин 18 фати дугачак за кукурузе, доле и 5 одаја за разне ствари, зидан бунар, хамбар од 5 фати за ситну храну, фуруна за печење хлеба, заход и велика башча, већа од јутра, све добро заграђено.

Раја Јанковић, у Бечмену.

„Српско Коло“

прима огласе по најумјеренијој цијени.

Продаја посједа

састојећег од преко 30 јутара земљишта (оранице, ливаде, виноград, воћњак и т. д.) у самим великим комадима са зиданом кућом и осталим господарским нузградама, на државном друму Иванић—Чазма, прикладно осим за господарство такођер за тјерање обрта као: гостионе, дућана и т. д. — одмах.

Поближе обавијести код управе „Српског Колоа“ у Загребу под бр. 1133.

Новоотворена опанчарска радња Пане Рудић у Петрињи

препоручује се пошт. опћинству за израду
сваковрсних опанака.

Лековито варошко АРТЕСКО КУПАТИЛО

Фрање Ракоцаја пут. - У НОВОМ САДУ. - Телефон бр. 264.
Отворено п. еко целе године.

Надалеко припознато, те хиљадама похваљено као лековито купатило, с најјачом садржином јодне лековите воде, која је по исказу првака хемичара, потпунија него садржина јода у купатилу Липику.

Најлековитија сумпорна вода за лечење Ишиаса, хроничне реуме, костобоље и севотине, женске болести и т. д.

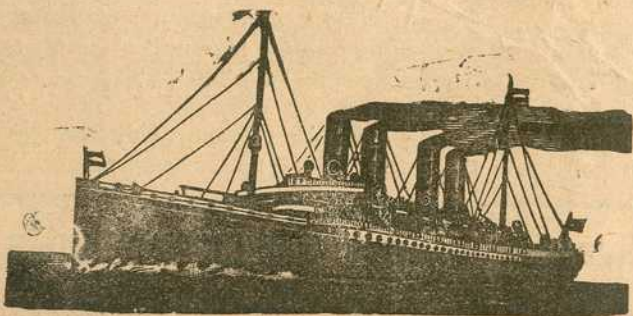
Сваковрсна лечења ладног купања. Угљене киселине, фанго, блатне и сумпоровите купке. Електрична купања. Сваковрсне лековите и вибрационе масаже. Радиогенова лечења са пићем и купањем. Сунчана, ваздушна и у песку купања. Раскошно парно купатило. Дивна дворана за читање, за одмарање, одлично уређена гостиона са елегантним гостинским собама и добром кујном. Возња аутомобилом до купатила и натраг у варош. Стајан купалишни лекар. Комбиниранијефтине цене за купке. Диван ценовник се на захтев шаље бесплатно и франко.

УПРАВА КУПАТИЛА.

МОКРЕЊЕ

у кревету приписује се често несташности, док је ова мана заправо посљедица ослабљене затворне мишице мјехура. Препоручује се потражити од Institut Sanitas, Velburg P 319. Bayern бесплатну упуту о лечењу. Добу и спол особе, која од тога трпи мора се назначити. 680

БРЕМЕН = АМЕРИКА

Од кр. земаљске владе уз јамчевину од 50.000 Круна повлаштена пословница за одпрему путника сељачког и радничког staleжа из Загреба преко Бремена у Америку, Азију, Африку и Аустралију.

**СЈЕВЕРО-ЊЕМАЧКИ ЛОД
ЗАГРЕБ** прије **Ф. МИСЛЕР**

Петрињска улица 85.

775

Биро за оглашавање П. Крстоношића у Новом Саду.

ЗАШТО СЕ ПАТИТЕ

којекаквим збубаним опасачима за килу кад је **лечнички доказано**, да вам моји чувени потпасачи за килу сигурну помоћ могу пружити, тако да сте безбрижни и дању и ноћу. Хиљаду захвалница од оних, који се помогли, стоје свакоме на увид.

Даље препоручујем све потребне **справе за лечнике, бабице, хроме и с конштаном**. За болеснике **све справе**. Разашиље се под највећом тајном. — Иштите ценовник бадава и франко.

АУГУСТ ЦИГЛЕР у Новом Саду (Ujvidék)

преко од Централног Кредитног Завода I./K.

4106

„Српско Братство; задруга за узајамно помагање“,

једина је задруга, која се поред исплаћивања посмртнине од **К 500** (мало коло) или **К 1.000** (средње коло) или **К 2.000** (велико коло) брине и за сирочад својих редовних чланова тиме, што их из чистог добитка и прилога изванредних чланова, који иду у „Фонд за сирочад Српскога Братства“, спрема за живот школовањем или давањем на занате и трговину.

Позивљу се дакле Срби и Српкиње из австроугарске монархије, који су здрави, а стари су између 24. и 55. године те могу уредно приносе плаћати, да се одмах упишу као редовни чланови (бар у мало коло) у ову добротворну задругу.

Да задруга узмогне што више српске сирочади спремити за живот, моли она све имућније Србе и Српкиње, да буду задружни добротвори (приложе бар једампут најмање **К 100**), подупирачи (прилажу сваке године најмање по **К 6**) или прилагачи (прилажу кадгод хоће и колико хоће).

Уписе прима и сва извјешћа дава **Управа** (Zagreb, Писа бр. 7), па и повјереници, гдје их има. 15

Штампа: Српска Штампарија у Загребу.

Чудо од Буквара!

Господине! Ти си нас сиромаше са твојим Букваром без по муке научио да читамо и пишемо од св. Николе до Три Јерарха. Фала ти.

Никола и Лазар Анђелковић, бозације.

Чим узме овај Буквар у руке било младо, било старо, одмах уме и да чита и да пише. Ко ми пошаље са поштанском упутницом **55** потура, тај га одмах добија са плаћеном поштарином. **Ulna, Temesmegeu.**

Љубомир Јовановић

821 1-20

школски управитељ и учитељ.

Оглашујте у „Српском Колу“.

Одговорни уредник: Буда Будисављевић.